

Frederick Marryat

LENTÄVÄ

HOLLANTILAINEN

Frederick Marryat

LENTÄVÄ
HOLLANTILAINEN

 SAGA
EGMONT

Frederick Marryat

Lentävä hollantilainen

Mukailleen suomentanut Väinö Nyman

SAGA Egmont

Lentävä hollantilainen

Original title

The Phantom Ship

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2020 SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726304015

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I.

Schelden oikealla rannalla olevan pienen linnoitetun Terneuse-nimisen kylän ulkolaidassa sijaitsi seitsemännentoista vuosisadan keskivaiheilla muudan pieni ja sievä tummankeltainen talo, jonka ikkunaluukut olivat viheriät. Rakennus oli pienen, pensasaidan ympäröimän puutarhan keskellä ja koko aluetta kiersi melko leveä vesioja, jonka yli ei ollut niinkään helppo hypätä. Ojan yli oli rakennettu kapea kauniilla käsipuilla varustettu rautasilta, jota pitkin päästiin suoraan rakennuksen ovelle.

Rakennuksen väri oli nyt hyvin haalistunut. Ikkunain puitteet, ovipielet ja muutkin puuosat osoittivat selvästi, että tämän pienen asunnon, josta nähtävästi joskus maailmassa oli pidetty hyvää huolta, oli nyt annettu jäädä aivan oman onnensa nojaan.

Talo oli kaksikerroksinen ja kummassakin kerroksessa oli neljä huonetta, kaksi pienempää ja kaksi suurempaa. Makuuhuoneet olivat tavallisuuden mukaan ylemmässä kerroksessa, ja noita kahta alakerran pienempää huonetta käytettiin pesutupana ja romuhuoneena. Toinen alakerran suuremmista huoneista oli sisustettu keittiöksi, jonka seiniin naulatuilla hyllyillä kimalteli paljon kirkkaita keittiöastioita. Tukeva honkapöytä, pari tuolia ja pieni leposänky täydensivät keittiön huonekaluston. Kaikki oli hyvin vaatimatonta, mutta sen korvasi erinomainen puhtaus, joka vallitsi kaikkialla.

Toinen vierashuoneeksi sisustettu suurempi huone oli ollut suljettuna seitsemäntoista pitkää vuotta eikä kukaan

talon asukkaista ollut tuon ajan kuluessa astunut siihen jalallaankaan.

Keittiössä oli kaksi henkilöä. Toinen oli näöltään noin neljäkymmenen vuotias nainen, jonka piirteet olivat säännölliset ja kauniit ja silmät suuret ja tummat. Hän oli varmaankin aikoinaan ollut oikea kaunotar, mutta nyt olivat suru ja kiihkeät tunteet turmelleet hänen ulkomuotonsa. Hän oli laiha ja kalpea, ja hänen tummissa silmissään oli usein sellainen ilme kuin hän ei silloin olisi ollut täysijärkinenkään. Jokainen voi heti huomata, että häntä painoi joku raskas ja toivoton suru. Hänellä oli sellainen päähine, jota lesket siihen aikaan käyttivät, ja vaikka hänen pukunsa olikin vaatimaton ja kulunut, oli se kuitenkin puhdas ja ehyt. Hän istui tuossa pienessä leposohvassa, joka nähtävästi oli tuotukin keittiöön hänen mukavuudekseen.

Huoneen keskellä olevalla honkapöydällä istui voimakas noin yhdeksäntoistavuotias nuorukainen. Hänellä oli kauniit rohkeutta ilmaisevat kasvot ja hänen silmänsä loistivat tarmosta ja elämänhalusta. Istuessaan heilutteli hän jalkojaan samalla kun hän välinpitämättömästi vihelteli jotakin laulua, eikä kukaan hänet nähtyään voinut ajatella muuta kuin että hän oli hyvin levoton ja seikkailunhaluinen.

"Älä lähde merelle, Filip", pyysi vanha nainen pannen kätensä ristiin. "Lupaa minulle, että karkoitat sellaiset ajatuksetkin mielestäsi."

"Miksi en saisi lähteä merelle, äiti?" kysyi Filip. "Mitä hyötyä siitä on, että jään tänne kuolemaan nälkään. Minunhan täytyy tehdä jotakin sinun hyväksesi ja omaksi hyödykseni. Enoni Van Brennen on luvannut ottaa minut mukaansa ja antaa minulle hyvän palkan, jolla voit elää minun voidessani mainiosti laivassa."

"Voi Filip, älä tee sitä! Kuolen varmasti, jos vain poistut luotani. Minullahan ei ole maailmassa ketään muuta kuin

sinä. Jos vain pidät minusta, poikani, ja tiedänhän sen sanomattasikin, niin älä poistu luotani, älä ainakaan lähde merelle."

Filip ei vastannut heti, vaan vihelteli hetkisen äidin itkiessä.

"Isän hukkumisenko vuoksi", sanoi hän vihdoinkin, "pyydät niin hartaasti, etten lähtisi?"

"Ah, en ollenkaan", huudahti äiti. "Voi Jumalani, ole minulle armollinen ja laupias!" jatkoi hän vaipuen polvilleen leposohvan viereen lattialle. Hän näytti rukoilevan siinä asennossa hetkisen ja kun hän nousi, oli hän paljon tyynempi.

"Kuulehan nyt, äiti", sanoi Filip, joka oli istunut hiljaa paikoillaan äidin rukoillessa, "pyydät minua jäämään tänne luoksesi näkemään nälkää kanssasi. Eikö ehdotuksesi tunnu sinusta itsestäsikin hieman liian kovalta? Huone tuolla vastapäätä on ollut lukittuna niin kauan kuin muistan etkä ole milloinkaan halunnut sanoa minulle, miksi. Mutta kerran kun meillä ei ollut ollenkaan leipää talossa eikä enonkaan kotiintulosta ollut tietoa, sanoit — sillä silloinkin olit melkein suunniltasi, kuten usein ennenkin —"

"Mitä sanoin silloin, Filip?" keskeytti äiti levottomasti.

"Sinä huusit ja sanoit tuolla huoneessa olevan tarpeeksi rahaa meidän pelastukseksemme, mutta sitten vannot mieluummin kuolevasi kuin koskevasi niihin. Nyt haluan tietää, mitä tuolla huoneessa on ja miksi se on ollut lukittuna niin kauan. Ellen saa tietää sitä, lähden merelle."

Äiti, joka oli istunut paikoillaan kuin kuvapatsas Filipin puhuessa, raotti nyt huuliaan sanoakseen jotakin, mutta ei voinutkaan puhua mitään. Hänen silmänsä loistivat, kun hän painoi kädellään oikeata kylkeään kuin hän olisi tuntenut siinä kovia tuskia. Vihdoin hän lysähti kokoon veren tulviessa hänen suustaan.

Filip hyppäsi alas pöydältä, otti hänet syliinsä ja laski hänet sitten leposohvalle, mutta hänen kauhukseen ei veri kuitenkaan lakannut vuotamasta.

"Voi äiti, mikä sinulle tuli?" huudahti hän suunniltaan levottomuudesta.

Äiti kääntyi hieman, ettei veri, jota virtasi lumivalkoiselle lattialle, tukehduttaisi häntä.

"Rakas äiti, sano minulle jos vain voit, mitä voin tehdä auttaakseni sinua?" pyysi Filip peloissaan. "Laupias Jumala, mitä tämä oikeastaan onkaan?"

"Kuolema, lapseni, kuolema", kuiskasi äitiraukka menettäen sitten tajuntansa.

Kauhistunut Filip poistui nyt nopeasti kotoaan hakien avuksi pari naapurivaimoa. Ne rupesivat heti herättelemään äitiä henkiin, ja Filip riensi sillä aikaa erään lääkärin luokse, joka asui noin penikulman päässä. Herra Poots, lääkäri, oli pieni roistomainen ja saita henkilö, mutta hyvin taitava ammatissaan. Hän sattui olemaan kotona silloin kun Filip tuli pyytämään häntä mukaansa.

"Kyllä tulen", sanoi Poots, joka ei osannut kieltä täydellisesti, "mutta kuka maksaa vaivani, herra Vanderdecken?"

"Saatte maksun heti kun enoni tulee kotiin."

"Enonne Van Brennen on minulle ennestäänkin velkaa neljä guldenia. Ja hänen laivansa voi joutua haaksirikkoon."

"Hän maksaa teille kyllä nuo neljä guldenia ja sitäpaitsi palkkion siitäkkin, että nyt tulette katsomaan äitiäni", sanoi Filip raivoissaan. "Tulkaa nyt vain mukaani heti, sillä riidellessämme täällä voi äitini kuolla."

"Nyt muistan kumminkin, että minun pitää mennä katsomaan Treneusen pormestarin lapsia, joten en voi tullakaan heti, herra Filip."

"Kuulkaahan nyt, herra Poots", huudahti Filip punastuen vihasta, "minua ette voi pettää. Tahdotteko tulla mukaani

hyvällä, vai pitääkö minun kiskoa teidät luolastanne?"

Herra Pootsia alkoi nyt peloittaa, sillä Filip Vanderdecken oli hyvin tunnettu.

"Teen kaikkeni voidakseni seurata teitä heti, herra Filip."

"Teidän pitääkin tulla siekailematta, te vanha saituri!" huudahti Filip tarttuen vanhuksen kaulukseen ja kiskaisten hänet ulos ovesta.

"Murhaajia, murhaajia!" huusi Poots kun hänet nykäistiin niin äkkiä eteenpäin, että hän menetti jalansijansa. Hänen kasvonsa olivat melkein mustat ja Filip pysähtyi.

"Teidän pitää kulkea vastustelematta, ellette halua tulla kuristetuksi, sillä vien teidät muassani kaikissa tapauksissa joko elävänä tahi kuolleenä", sanoi Filip.

"Kyllä, kyllä", sanoi Poots, joka oli nyt jo hieman tointunut. "Tulen kyllä mukaanne, mutta ennen iltaa joudutte te vankilaan, ja mitä tuohon äitinne avustamiseen tulee, sanon suoraan, etten suostu tekemään mitään."

"Kuulkaahan nyt, herra Poots", vastasi Filip, "niin totta kuin Jumala on olemassa, kuristan teidät siihen paikkaan, ellette tule mukaani ja tee äitini pelastamiseksi kaiken voitavanne. Tiedätte kyllä entuudestaan, etten milloinkaan riko sanaani. Senvuoksi neuvon teitä seuraamaan minua vastustelematta ja vaikka minun pitäisi myydä ainoa takkini, saatte kyllä hyvän maksun vaivoistanne."

Tämä viimeinen huomautus vaikutti nähtävästi paljon enemmän kuin uhkaukset. Poots oli niin pieni ja heikko, että hän oli kuin lapsi Filipin käsissä. Hän suostui nyt lopultakin tulemaan Filipin mukaan, osaksi senvuoksi, että hänelle luvattiin hyvä maksu, ja osaksi siksi, ettei hän voinut paeta minnekään.

He kiiruhtivat nyt nopeasti eteenpäin ja kun he saapuivat sairaan kotiin, oli sairas jo tajuissaan, mutta ei voinut vielä puhua. Naapurivaimot hautoivat hänen ohimoitaan etikalla. Lääkäri käski viedä hänet yläkertaan ja sijoittaa

vuoteeseen. Poots antoi hänelle joitakin tippoja ja kiiruhti sitten kotiinsa Filipin kanssa antaakseen tälle tarvittavat lääkkeet.

"Teidän pitää heti antaa äidillenne tätä, herra Filip", sanoi Poots pistäen hänen käteensä pienen pullon. "Nyt täytyy minun mennä katsomaan pormestarin lapsia, mutta sitten tulen jälleen luoksenne."

"Älkää valehdelko minulle", sanoi Filip uhkaavasti.

"En minä valehtelekaan", sanoi Poots. "Enoonne Van Brenneniin en luota, mutta te olette antanut minulle lupauksenne, ja minä tiedän teidän aina pysyvän sanassanne. Tulen jälleen äitinne luokse tunnin kuluttua. Kiiruhtakaa nyt vain kotiinne."

Filip riensi sinne ja kun hän oli antanut äidilleen lääkettä, lakkasi verentulo heti. Puolen tunnin kuluttua voi äiti jo kuiskaten sanoa, mitä hän halusi. Kun pieni lääkäri tuli takaisin, tutki hän sairaan huolellisesti ja poistui sitten hänen poikansa kanssa keittiöön.

"Herra Filip", sanoi Poots, "vannon Allahin nimessä tehneeni nyt kaiken mitä voin, mutta sanon teille kumminkin, että on epäiltävää nouseeko äitinne vuoteestaan enää milloinkaan. Hän voi ehkä elää vielä päivän tahi pari, mutta tuskin pitempää aikaa. Minun vikani se ei kuitenkaan ole", lisäsi Poots.

"Ei olekaan, vaan taivaan tahto", sanoi Filip suruissaan.

"Aiotte kai maksaa minulle kumminkin?" jatkoi lääkäri hetkisen kuluttua.

"Kyllä", huudahti Filip jyrisevällä äänellä.

"Pitääkö minun tulla tänne huomennakin, herra Filip?" kysyi lääkäri hetkisen kuluttua. "Se ei hyödytä kuitenkaan mitään ja kuten tiedätte, maksaa se guldenin."

"Tulkaa huomenna, tulkaa milloin vain haluatte ja vaatikkaa niin paljon kuin ikinä vain kehtaatte, niin se

maksetaan teille kyllä", vastasi Filip pusertaen huulensa halveksivasti yhteen.

"Kuten haluatte. Tehän peritte talon ja huonekalut heti hänen kuolemansa jälkeen ja sitten te myytte ne luonnollisesti. Niin, tulen kyllä käymään. Saatte varmasti paljon rahaa, herra Filip, ja minä tekisin mielelläni ensimmäisen tarjouksen, jos aiotte vuokrata talon jollekin."

Filip kohotti uhkaavasti kätensä ja herra Poots peräytyi muutamaan nurkkaan.

"Tarkoitin vasta sitten kuin äitinne on haudattu", selitti hän.

"Menkää matkoihinne, senkin roisto", sanoi Filip kätkien kasvonsa käsiinsä ja vaipuen veriselle leposohvalle.

Vähän ajan kuluttua meni hän äitinsä luokse ja huomasi nyt tämän tilan paljon paremmaksi. Koska vaimot olivat poistuneet, istuutui hän vuoteen viereen, ja verenvuodon heikontamana nukahti äiti pitäen poikansa kättä omassaan, pojan kuunnellessa hänen hengitystään ja ajatellessa surullisia asioita.

Kello oli noin yksi yöllä, kun äiti heräsi. Hän voi nyt jälleen puhua ja sanoi pojalleen:

"Rakas poikani, olenko vanginnut sinut tänne näin pitkäksi ajaksi?"

"Rakkauteni sinuun, äiti, on pidättänyt minua täällä enkä poistukaan ennenkuin olet terve ja pystyssä jälleen."

"Sitä on turha toivoakaan, Filip, sillä tunnen kuoleman lähestyvän. Ah, rakas poikani, miten mielelläni kuolisinkaan, ellei kohtalosi minua huolettaisi. Olen jo kauan aikaa kulkenut kuolemaa kohti, Filip, ja olen rukoillut hartaasti, että pääsisin pois."

"Miksi olet tehnyt niin, äiti?" kysyi Filip suruissaan.
"Olenhan koettanut olla sinulle mieliksi niin paljon kuin suinkin."

"Niin oletkin, lapseni, ja Jumala sinua senvuoksi siunatkoon. Olen usein huomannut, miten olet hillinnyt ylpeän luontosi ja oikeutetun vihasi säästääkseen minua, ja minä tiedän, miten vaikeaa se on ollut sinulle. Vaikka olet ollut nälissäsikin, et ole kumminkaan ollut tottelematon minulle. Ah, Filip, olet varmaankin luullut minua hulluksi monta kertaa, koska en ole selittänyt sinulle syytä siihen, mutta nyt aion puhua."

Hän laski päänsä jälleen pieluksille pariksi minuutiksi, mutta jatkoi sitten:

"Luultavasti olen joskus ollutkin aivan mielenvikainen, vai mitä Filip? Mutta Jumala tietää senkin, että olen kantanut sydämessäni salaisuutta, joka olisi voinut tehdä minkä vaimon tahansa mielenvikaiseksi. Se on kiusannut sieluani päivät ja yöt, pimittänyt järkeni ja nyt vihdoinkin, Jumalalle kiitos, murtanut ruumiilliset voimanikin. Tunnen, Filip, että loppuni lähestyy. Ehkä saan kumminkin viipyä täällä maailmassa niin kauan, että voin uskoa sinulle tuon salaisuuden, joka on niin kauan painanut mieltäni, vaikka toivonkin, ettei sinun tarvitsisi kuulla sitä, koska se voi pimittää samalla tavalla sinun kuin minunkin järkeni."

"Äiti", sano: Filip vakavasti ja rukoilevasti, "ilmaise minulle vain tuo hirveä salaisuus. Vaikka taivas ja helvetti olisivat siihen osalliset, en pelkää kuunnella sitä. Taivas ei tahdo minulle mitään pahaa enkä pelkää paholaista ollenkaan."

"Tunnen rohkean luontosi, Filip, ja tiedän miten urhoollinen ja ylpeä olet. Olet paremmin kuin moni muu luotu kantamaan sellaisen hirmuisen salaisuuden aiheuttamaa taakkaa. Ymmärrykseni oli kuitenkin liian heikko kestäämään sitä, mutta minä tiedän, että velvollisuuteni on kertoa se sinulle."

Leski vaikenä hetkiseksi hänen ajatustensa pyöriessä tuossa asiassa, jonka hän aikoi paljastaa, ja kyynelten

vuotaessa alituisesti hänen kuoppaisille poskilleen. Sitten hän näytti tekevän äkkiä päätöksensä ja saavan kuin uusia voimia.

"Aion kertoa sinulle isästäsi, Filip. Luullaan yleisesti, että hän hukkuu."

"Eikö hän sitten niin kuollutkaan, äiti?" kysyi Filip hämmästyneenä.

"Ah, ei."

"Mutta hänhän on ollut jo kuollunna kauan aikaa, äiti."

"Ei — ei ole", änkytti leski peittäen kädellään silmänsä.

Filip, joka luuli äidin houraavan, jatkoi:

"Mutta missä hän sitten onkaan, äiti?"

Leski suoristautui, mutta vapisi koko ruumiiltaan, kun hän vastasi:

"Hän on joutunut elävänä kadotukseen."

Naisraukka vaipui nyt jälleen pieluksille ja veti peitteen päänsä yli kuin haluten piiloutua omilta muistoiltaan. Filip oli liiaksi kauhistunut voidakseen heti vastata, mutta lopulta hän ei kumminkaan voinut enää kestää jännitystä, vaan kuiskasi:

"Kerro nyt minulle, äiti, nopeasti tuo salaisuus."

"Niin, nyt saat kuulla sen, poikani", sanoi hänen äitinsä juhlallisesti. "Isälläsi oli aivan samanlainen luonne kuin sinullakin, Filip. Kunpa hänen julma kohtalonsa voisi olla sinulle jonkunlaiseksi varoitukseksi, rakas lapseni! Hän oli reipas ja rohkea ja, kuten kerrottiin, hyvin kunnollinen merimies. Hän oli syntynyt Amsterdamissa, mutta hän ei halunnut asua siellä, koska hän oli katolilainen, ja sinähän tiedät kyllä, että hollantilaiset ovat uskomme mukaan vääräuskoisia. Siitä on nyt seitsemäntoista vuotta tahi hieman enemmänkin, kun hän lähti viemään kauniilla Amsterdam-nimisellä laivallaan kallisarvoista lastia Intiaan. Se oli hänen kolmas matkansa, Filip, ja se olisi, jos Jumala olisi sen niin tahtonut, ollut hänen viimeisensäkin; hän oli

nimittäin uhrannut osan rahoistaan komeaan laivaan ja yksi ainoa suotuisa matka olisi tehnyt hänestä rikkaan miehen. Ah, miten usein keskustelimme siitä, miten järjestäisimme kaiken hänen palattuaan, ja miten usein olen saanutkaan lohtua noiden tulevaisuussuunnitelmien muistelemisesta hänen poissaollessaan! Rakastin häntä koko sydämestäni, Filip, sillä hän oli aina niin hyvä ja hellä minua kohtaan, ja senvuoksi olinkin niin äärettömästi iloinen tietäessäni hänen tulevan takaisin. Merimiehen vaimon osaa ei kenenkään tarvitse kadehtia. Hän saa olla yksinään ja hylättynä kuukausimääriä ja katsella levottomasti kynttilän palamista loppuun kuunnellessaan myrskyn raivoa, joka ennustaa surua ja onnettomuutta, haaksirikkoja ja leskeyttä. Isäsi oli ollut poissa jo noin kuusi kuukautta ja minun olisi vielä pitänyt odottaa pitkä surullinen vuosi, ennenkuin olisin voinut toivoakaan häntä takaisin. Sinä, lapseni, olit ainoa lohdutukseni ja iloni. Eräänä iltana olit vaipunut uneen istuttuani luonasi niin kauan, ja sinä olit hymyillyt minulle ja kuiskannut unissasi 'äiti'. Suutelin sinua ja polvistuttuani rukoilin Jumalaa varjelemaan sinua ja isääsi, aavistamatta silloin ollenkaan, millaisen kauhean kirouksen alaisena hän jo silloin oli."

Sairas vaikenä hetkiseksi jatkaen sitten. Filip katsoi häneen tarkasti ja kuunteli henkeä pidättäen.

"Poistu luotasi ja menin tuohon huoneeseen, joka aina siitä yöstä asti on ollut suljettuna. Istuuduun lukemaan, sillä oli kova myrsky, ja silloin kun myrsky pauhaa, voivat merimiehen vaimot harvoin nukkua. Oli keskiyö, satoi kun saavista kaataen ja voimatta sitä tyydyttävästi selittää tunsin olevani hirveän levoton. Kastoin sormeni vihkivesiastiassa ja tein ristinmerkin. Kova tuulenpuuska ulvoi talon nurkissa ja säikähdytti minua yhä enemmän, ja minulla oli mitä selvin aavistus siitä, että tulee

tapahtumaan joku onnettomuus. Tuuli paiskasikin äkkiä ikkunanluukut ja ikkunan auki, kynttilä sammui ja minä jouduin kokonaan pimeään. Huusin kauhusta, mutta toinnuin kuitenkin lopulta sen verran, että voin mennä ikkunaan katsomaan, jaksaisinko sulkea sen jälleen, kun näin isäsi, Filip, tulevan hitaasti huoneeseen sen kautta."

"Laupias Jumala!" mumisi Filip melkein kuulumattomasta

"En tiennyt, mitä uskoa. Hän seiso i huoneessa ja vaikka siellä olikin aivan pimeä, näin hänen vartalonsa ja kasvonsa melko selvästi. Olin niin peloissani, etten voinut liikahtakaan, vaikka en halunnutkaan mitään niin hartaasti kuin lähestyä rakastamaani miestä. Jäin seisomaan paikoilleni kauhun jäykistyt tämänä. Kun hän oli tullut huoneeseen, sulkeutuivat ikkunat ja luukut itsestään. Kynttiläkin syttyi jälleen palamaan ja koska silloin luulin ilmestystä hänen haamukseen, kaadu i n pyörtyneenä lattialle."

Kun tulin jälleen tajuihini, lepäsin leposohvalla ja tunsin kylmän ja märän käden puristavan omaani. Tyynnyin silloin ja unhotin tuon yliluonnollisen tavan, jolla hän oli tullut luokseni. Kuvittelin, että hänelle oli käynyt huonosti, ja luulin hänen senvuoksi palanneen kotiin. Aukaisin silmäni ja kun näin rakastamani miehen edessäni, heittäydyin hänen syliinsä. Hänen vaatteensa olivat likomä rät sateesta ja minusta tuntui siltä kuin olisin syleillyt jääpalasta, mutta ei mikään voi jäähdyttää naisen rakkautta, Filip. Hän otti vastaan hyväilyni, mutta ei vastannut niihin eikä puhunutkaan, vaan oli hyvin ajattelevan ja surullisen näköinen. 'William,' huudahdin silloin, 'Vanderdecken, puhu Katariinallesi'.

'Niin, aion puhua, sillä minulla ei ole pitkälti aikaa', sanoi hän juhlallisesti.

'Ei, ei, et saa lähteä merelle enää. Olet menettänyt laivasi, mutta olet itse pelastunut. Nythän olen saanut sinut takaisin jälleen, vai kuinka?'

'Et, ikävä kyllä. Älä pelkää, vaan kuuntele tarkasti, sillä minulle on suotu vain lyhyelti aikaa. En ole menettänyt laivaani, Katariina, vaan —. Älä puhu, vaan kuuntele tarkasti. En ole kuollut, mutta en ole eläväkään. Liitelen tämän ja henkimaailman välillä. Kuuntele nyt hievahtamatta. Yhdeksän viikkoa taistelin luonnonvoimia vastaan päästäkseni Hyvän toivon niemen ympäri ja vielä senkin jälkeen purjehdin yhdeksän viikkoa huolimatta tuulista ja virroista sivuuttaakseni sen, mutta turhaan. Silloin jouduin raivoihini ja raivosinkin hirveästi. Miehistö, joka oli väsynyt pitkästä matkasta, halusi, että palaisin Taffel-lahteen, mutta siihen en suostunut ja silloin tuli minusta murhaaja, vaikkakin tahtomattani, mutta tulin kumminkin syypääksi ihmisen kuolemaan. Luotsi rupesi vastustamaan minua ja koetti taivuttaa miehistöä vangitsemaan minut, ja kun hän koetti käydä minuun käsiksi, löin raivoissani häntä niin, että hän kaatui, ja kun laiva silloin sattui kallistumaan äkkiä, vierähti hän laidan yli mereen. Mutta ei tuokaan kauhea kuolemantapaus voinut hillitä minua, vaan minä vannoin tuon pyhän ristinpalasen nimessä, jota nyt säilytät kaulassasi olevassa kotelossa, että minä huolimatta myrskystä ja merestä, taivaasta ja helvetistä saavutan kyllä lopulta päämääräni, vaikka minun pitäisi purjehtia tuomiopäivään asti.

Taivaalta kuuluva ukkonen ja salammat vastasivat valaani. Rajumyrsky yllätti laivan, purjeet repeytyivät riekaleiksi, vuoren korkuiset aallot vyöryivät ylitsemme ja muutamaan hyvin alhaalla kiitävään pilveen, joka pimensi koko maailman, oli kirjoitettu tulikirjaimin: "*Aina tuomiopäivään asti!*" Kuulehan nyt, Katariina, aikani on kallista. Minulla on vielä muudan toivo jäljellä ja senvuoksi on minun nyt

sallittukin tulla tänne. Ota tämä kirje (hän laski suljetun kirjeen pöydälle), lue se ja koeta auttaa minua, rakas Katariina. Lue se, ja nyt hyvästi, sillä minun pitää nyt mennä'."

Ikkunat ja luukut avautuivat nyt jälleen, kynttilä sammui ja mieheni haamu ikäänkuin liiteli pois pimeään. Kiiruhdin ikkunaan ja ojensin käsivarteni häntä kohti huutaen samalla kuin mielipuoli, mutta hän liiteli vain etemmäksi kuin salamat myrskyn siivillä, katseeni seuratessa häntä, kunnes hän häipyi valoon ja lopulta katosi. Ikkunat ja luukut sulkeutuivat jälleen, kynttilä syttyi ja minä olin taas yksinäni. "Ah, taivas, ole armelias, järkeni, järkeni! Filip, Filip", vaikeroi tuo naisraukka, "et saa poistua luotani, kuuletko!"

Näin huutaen nousi tuo melkein mieletön nainen vuoteestaan ja vaipui lopulta poikansa syliin, jossa hän lepäsi liikkumatonna muutamia minuutteja. Mutta kun Filip levotonna hänen pitkästä vaitiolostaan aikoi laskea hänet vuoteeseen takaisin, repsahti pää taaksepäin ja silmät raukesivat. Vanderdeckenin leski oli kuollut.

II.

Niin paljon kuin Filipillä olikin moraalista rohkeutta, joutui hän kumminkin melkein pois suunniltaan huomattessaan äitinsä kuolleeksi. Vaipuen ajatuksiinsa jäi hän seisomaan vuoteen viereen ja katsomaan kuollutta. Mutta sitten hän tointui, suoristi päänalusen ja sulki äitinsä silmät. Hän liitti kätensä ristiin kyynelten virratessa hänen silmistään, ja sittenkuin hän juhlallisesti oli suudellut kuolleen otsaa, veti hän vuoteen uutimet yhteen.

"Äitiraukka", hän sanoi, "nyt olet päässyt rauhaan, mutta olet jättänyt pojallasi raskaan perinnön."

Äidin surullinen kertomus oli tehnyt häneen hyvin voimakkaan vaikutuksen ja hän koetti nyt koota ajatuksiaan voidakseen päättää, mitä hänen oli tehtävä. Hän ymmärsi, ettei hänellä ollut nyt aikaa ruveta suremaan. Hänen äitinsä oli kyllä päässyt rauhaan, mutta missä oli hänen isänsä?

Mutta sitten hän muisti äitinsä sanat tuosta ainoasta toivosta, joka oli vielä jäljellä. Hänen isänsä oli jättänyt kirjeen pöydälle. Olikohan se vieläkin siellä? Hänen äidillään ei ollut ollut rohkeutta koskea siihen, joten se luultavasti oli vieläkin paikoillaan. Tuo kirje, johon liittyivät sellaiset toiveet, oli siis ollut avaamatta seitsemäntoista vuotta.

Filip Vanderdecken päätti tutkia tuon kohtalokkaan huoneen, sillä hän halusi nyt saada selville kaikkein pahimmankin. Ryhtyisikö hän siihen heti, vai odottaisiko hän päivää? Mutta missähän avain tuohon huoneeseen mahtoikaan olla? Hän katsoi ympärilleen ja hänen silmänsä kiintyivät muutamaaan vanhaan kaappiin, jota hän ei ollut

nähty äitinsäkään milloinkaan avaavan. Se ei ollutkaan lukossa ja Filip tutki nopeasti kaikki laatikot ja komerot, mutta turhaan. Kun hän pudisti sitä, kuuli hän vihdoinkin kolinaa muutamasta nurkasta ja hän ymmärsi, että hänen pitää murtaa kaapin takaseinä irti saadakseen avaimen tuosta salalaatikosta, johon se oli kätkeyty. Päivä alkoi jo sarastaa ja hän haki keittiöstä puukon ja vasaran. Hän oli juuri lyömäisillään takaosan sisään, kun hän tunsu käden laskeutuvan olalleen.

Filip säpsähti, sillä hän oli ollut niin kiintynyt hakemiseensa, ettei hän ollut kuullut askelia. Kun hän kääntyi katsomaan, oli pappi, isä Seysen, hänen edessään. Pappi oli kuullut puhuttavan Katariina Vanderdeckenin sairaudesta ja hän oli nyt tullut antamaan sairaalle uskonnon suomaa lohdutusta.

"Mitä sinä nyt teet?" kysyi pappi. "Etkö pelkää häiritseväsi äitisi lepoa? Aiotko ruveta varastamaan, ennenkuin hän on kuollutkaan?"

"En pelkää ollenkaan häiritseväni äitini lepoa, hyvä isä", sanoi Filip, "sillä nyt hän on päässyt autuaitten asuntoihin. En varastakaan, sillä koko hänen omaisuutensa on nyt minun. En hae kultaa, vaan erästä vanhaa avainta, joka on piilossa tuossa salalaatikossa jota en osaa avata."

"Sanoit, poikani, että äitisi on kuollut saamatta lohdutusta pyhäältä kirkoltamme. Miksi et lähettänyt sanaa minulle?"

"Hän kuoli niin äkkiä pari tuntia sitten syliini, etten ennättänyt. Olen pahoillani, ettette ollut täällä, mutta en ole ollenkaan huolissani hänen sielustaan."

Pappi raotti vuodeverhoa, pirskoitti ruumiille vihkivettä ja sittenkuin hän oli hiljaa rukoillut hetkisen, kääntyi hän Filipin puoleen.

"Äidin kuoleman pitäisi oikeastaan panna sinut itkemään, Filip, mutta kuitenkin huomaa, että ennenkuin hänen

ruumiinsa on kylmennytkään, rupeat etsimään tuollaista mitätöntä kapinetta."

"Minulla ei ole nyt aikaa itkemiseen eikä valittamiseen, isä, sillä minulla on muutakin ajateltavaa ja paljon tekemistä. Tiedättehän, että rakastin äitiäni äärettömästi."

"Mutta mitä avainta sitten oikeastaan haetkaan, Filip?"

"Haen tuon huoneen avainta, joka on ollut suljettuna niin monta vuotta. On aivan välttämätöntä, isä, että tutkin sen."

"Olen kuullut puhuttavan tuosta lukitusta huoneesta ja tiedän myöskin, ettei äitisi halunnut milloinkaan sanoa, miksi sitä ei ikinä avata. Kysyin sitä häneltä kerran, mutta hän kieltäytyi ilmoittamasta sitä minulle. Pysyin kuitenkin vaatimuksessani, mutta silloin hän rupesi antamaan minulle niin sekavia vastauksia, että luovuin yrityksestäni. Äitisi mieltä painoi varmasti joku raskas salaisuus, jota hän ei kumminkaan ilmaissut minulle milloinkaan. Sano minulle, uskoiko hän sinulle tuon salaisuuden ennen kuolemaansa."

"Kyllä, pyhä isä."

"Etkö tuntisi huojennusta, jos uskoisit sen minullekin? Voisin ehkä neuvoa sinua, poikani."

"Isä, toivon, että voisin uskoa sen teille ja pyytää apuanne. Tiedän, ettette halua saada sitä tietää uteliaisuudesta, mutta en ole vielä tutkinut, onko asia niinkuin äitini sen minulle kertoi vai onko se vain hänen kuvittelujaan. Jos se kuitenkin olisi totta, haluan mielelläni jakaa taakan kanssanne, vaikka ette siitä minua varmasti kiitäkään. En voi ilmaista sitä kumminkaan vielä. Minun pitää täyttää velvollisuuteni ja mennä yksin tuohon kirottuun huoneeseen."

"Etkö pelkää?"

"En pelkää mitään. Minun täytyy täyttää kauhea velvollisuuteni, vaikka tunnenkin, että tämän asian tarkempi tutkiminen tekee minustakin hullun, kuten äidistäni."

"No, en minäkään halua olla tunkeilevainen, Filip. Voi kuitenkin koittaa sellainenkin aika, jolloin voin olla sinulle hyödyksi. Hyvästi, poikani. Toivon kuitenkin, että nyt ainakin luovut tuosta sopimattomasta työstä. Lähetän tänne muutamia naapurivaimoja, että he tekisivät kuolleelle äidillesi, jonka sielu on nyt toivoakseni Jumalan luona, viimeisen palveluksen."

Pappi huomasi Filipin ajatusten olevan muualla. Hän näytti vaipuneen jonkunlaiseen henkiseen tylsyyteen, ja pudistaen päätään meni pappi tiehensä.

"Hän on oikeassa", ajatteli Filip jäätyään yksikseen ja sijoitti kaapin paikoilleen. "Pari tuntia sinne tahi tänne ei vaikuta suuresti asiaan. Päätäni huimaa ja minä haluan nukkua hieman."

Hän meni viereiseen huoneeseen, heittäytyi vuoteelleen ja nukkui heti.

Hänen nukkuessaan olivat naapurit tulleet ja valmistaneet hautajaiset. He olivat varoneet herättämästä häntä, koska heidän mielestään oli pyhä velvollisuus, ettei ketään pahoillaan olevaa saa herättää suruun. Herra Poots, joka oli myöskin kuullut lesken kuolemasta ja tahtoi ansaita vieläkin guldenin, tuli myös. Hän meni ensin siihen huoneeseen, jossa ruumis oli, ja sitten Filipin luo, jota hän pudisti olkapäästä.

Filip heräsi ja nousi istualleen.

"No, herra Vanderdecken, nyt se on siis ohi", aloitti tuo tunteeton pieni lääkäri. "Tiesin, että niin tulee käymään. Muistakaa nyt, että olette minulle velkaa guldenin lisää. Te lupasitte maksaa minulle rehellisesti ja runsaasti. Kun lääkekin lasketaan, nousee saamiseni kolmeen ja puoleen guldeniin, ellette anna minulle pulloa takaisin."

Filip oli ollut herätessään hieman hämmentynyt, mutta tuli tämän puheen aikana aivan entiselleen.

"Saatte varmasti kolme ja puoli guldenianne ja pullon myös, herra Poots", vastasi hän nousten seisoalleen.

"Niin, tiedän kyllä, että aikomuksenne on maksaa minulle niin pian kuin suinkin, mutta, herra Filip, siihenhän voi mennä aikaa, ennenkuin saatte talon myydyksi, sillä voihan sattua, ettette löydäkään sille ostajaa. En ole ollut milloinkaan ankara sellaisia kohtaan, jotka eivät voi maksaa, ja nyt ilmoitan teillekin ehtoni. Äitinne kaulassa riippuu jokin sellainen, joka ei ole mistään arvosta kenellekään muulle kuin hyvälle katolilaiselle. Auttaakseni teidät pulasta suostun ottamaan sen maksuksi vaivoistani, ja sitten ovat välimme selvät."

Filip kuunteli tynesti häntä. Hän tiesi kyllä, että vanha saituri tarkoitti tuota pyhäinjäännöstä, jonka nimessä hänen isänsä oli vannonut tuon onnettoman valansa, mutta hän tunsu samalla, ettei hän voi luopua siitä miljoonastakaan guldenista.

"Menkää matkoihinne", hän sanoi lyhyesti. "Poistukaa heti talostani. Rahanne tulette kyllä saamaan."

Herra Poots tiesi hyvin, että pyhäinjäännöksen kultainen neliskulmainen kehys oli paljon enemmän arvoinen kuin hänen saamisensa tekikään, ja hän tiesi senkin, että pyhäinjäännöksestä oli aikoinaan maksettu korkea hinta, ja koska sellaista noihin aikoihin pidettiin hyvin arvokkaana, oli hän varma, että hän saisi siitä melkoisen rahasumman. Kun hän oli kulkenut kuolleen huoneen läpi, oli hän joutunut kiusaukseen, ja voimatta vastustaa sitä, oli hän ottanut sen ruumiin kaulasta ja piilottanut poveensa.

"Tarjoukseni on teille edullinen, herra Filip", hän sanoi senvuoksi. "Teidän pitäisi suostua siihen, sillä mitäpä hyötyä teillä on tuollaisesta kapineesta."

"Ei ollenkaan!" huudahti Filip suuttuneena.

"Luovuttakaa se kumminkin haltuuni, kunnes saan maksun pyyntönihän on aivan kohtuullinen. En halua

menettää noita rahojani. Sittenkuin tuotte minulle nuo kolme ja puoli guldenia ja pullon, saatte kalleutenne takaisin."

Filip suuttui nyt aivan silmittömäksi. Hän tarttui herra Pootsia kaulukseen ja heitti hänet pihalle.

"Menkää matkoihinne heti", hän huusi, "tahi?—"

Filipillä ei ollut tilaisuutta sanoa enempää, sillä lääkäri kiiruhti pois sellaista kyytiä, että hän kaatui portaille ja nilkutti sitten sillan yli. Hän toivoi melkein, ettei hän olisi ottanutkaan pyhänjäännöstä, mutta kiitos sen nopean tavan, jolla hänet oli pantu menemään, ei hän voinutkaan panna sitä paikoilleen, vaikka olisi halunnutkin.

Keskustelu Pootsin kanssa kohdisti tietysti Filipin ajatukset kalleuteen ja hän meni äitinsä huoneeseen ottaakseen sen haltuunsa. Hän veti verhot syrjään, sillä ruumis oli jo puettu, ja ojensi kätensä irroittaakseen tuon mustan nauhan, jota ei kuitenkaan enää ollutkaan.

"Poissa!" huudahti Filip. "Vaimot eivät varmastikaan ole sitä ottaneet. Tuo Poots-roisto on vienyt sen mukaansa. Mutta vaikka hän olisi niellytkin sen ja minun pitäisi paloitella hänet jäsen jäseneltä, hankin sen kyllä takaisin."

Hän riensi portaita alas, hyökkäsi ulos talosta ja juoksi haudan yli. Kun hän kiiruhti takitta ja hatutta lääkärin erillään olevaa asuntoa kohti, pudistivat naapurit katsellessaan hänen vauhtiaan ihmetellen päätään. Poots oli nyrjäyttänyt nilkkansa ja oli vasta ehtinyt matkan puoliväliin, kun hän katsoessaan taakseen huomasi kauhukseen Filipin ajavan häntä takaa. Hän aikoi ensin pysähtyä ja antaa Filipille pyhänjäännöksen takaisin, mutta hän luopui aikeestaan peläten Filipin kiivautta. Sen sijaan hän paransi vauhtiaan päästäkseen kotiinsa niin pian kuin suinkin. Mutta kuta nopeammin Pootsin hontelot jalat kuljettivat hänen kurtistunutta ruumistaan eteenpäin, sitä enemmän ponnisti Filipkin saadakseen varkaan kiinni. Kun

Poots oli päässyt noin kolmensadan jalan päähän asunnostaan, kuuli hän Filipin askelten lähenevän, ja suunniltaan kauhusta ja huutaen pelosta koetti hän rientää eteenpäin niin nopeasti kuin suinkin.

Filip ojensi jo kätensä tarttuakseen Pootsiin, kun Poots kaatui suulleen pelosta. Vanderdeckenin vauhti oli kuitenkin niin kova, että hän kompastui ajettavaansa ja pyörähti monta kertaa ympäri. Tämä pelasti lääkärin, sillä ennenkuin Filip voi jatkaa takaa-ajoaan, oli Poots päässyt asuntoonsa ja sulkenut oven.

Filip oli kumminkin päättänyt saada kalleutensa takaisin, ja koettaessaan tyyntyä hengästyksestään tarkasteli hän rakennusta, voisiko hän mitenkään tunkeutua sinne väkisin. Mutta koska lääkäri asui niin yksinään, oli kaikki varovaisuustoimenpiteet rakennuksen suojelemiseksi väkivallalta otettu huomioon. Alakerran ikkunat olivat lujasti kiinni, puhumattakaan ristikoista, joilla ne oli varustettu, ja ylempi kerros oli niin korkealla, ettei kukaan voinut tunkeutua taloon sen kautta.

Herra Pootsilla oli suuri praktiikka, koska hänen taitavuutensa oli yleisesti tunnettu, mutta sekään ei ollut mikään salaisuus, että hän oli sydämetön saituri. Kukaan ei saanut milloinkaan astua hänen kynnyksensä yli, mutta ei kellään ollut haluakaan sellaiseen. Hänen asuntonsa oli aivan erillään muista taloista eikä hän kaivannutkaan muiden seuraa. Häntä ei nähty milloinkaan muualla kuin sairaiden luona ja kuolinvuoteiden ääressä eikä kukaan tiennyt, miten hänen kotinsa oli sisustettu. Ensi alussa hänen asettumisensa jälkeen seudulle oli muudan vanha vaimo avannut oven niille, jotka olivat tulleet hakemaan lääkäriltä apua, mutta hän oli kuollut jo aikoja sitten, ja nykyään avasi Poots itse oven. Ellei hän sattunut olemaan kotona, ei ovea milloinkaan avattu, vaikka siihen olisi koputettu kuinka kovasti tahansa, ja ihmiset luulivatkin

vanhusta niin itaraksi, ettei hän halunnut maksaa avusta, ja otaksuivat, että hän senvuoksi asuikin aivan yksinään.

Niin luuli Filipkin ja hän mieltikin senvuoksi, miten hän saisi aarteensa takaisin ja voisi samalla sammuttaa kostonjanonsa.

Ovi oli kuitenkin niin vahva, ettei hän voinut särkeä sitä, ja hän päättikin tyytyä, jos hän vain saa kalleutensa takaisin.

"Herra Poots", huusi hän, "jos vain annatte anastamanne kapineen takaisin, en tee teille mitään pahaa! Mutta ellette suostu pyyntööni, saatte maksaa hengellänne rikoksenne."

Poots kuuli kyllä hänen huutonsa, mutta kun hän päästyään turvaan oli tukahduttanut pelkonsa, ei hän voinut suostua luopumaan aarteesta. Hän toivoi Filipin lopulta kyllästyvän odottamiseen ja otaksui voivansa sitten järjestää asian maksamalla muutamia guldeneja, jotka köyhästä Filipistä tuntuisivat varmaankin jo suurelta omaisuudelta. Hän oli varma, että hän sitten joskus myöhemmin voi myydä pyhäinjäännöksen korkeasta hinnasta.

Kun Filip huomasi, ettei hänelle vastattu, soimasi hän lääkäriä aluksi kovasti ja päätti sitten sytyttää talon palamaan. Seinän vieressä oli halkoja ja sittenkuin hän oli hakenut heiniä muutamasta läheisyydessä olevasta suovasta, sulloi hän ne oven viereen yhteen kasaan ja latoi halot sille ja sytytti sitten nuotion tuleen. Ovi syttyi pian palamaan ja liekit alkoivat jo nuoleskella rakennuksen muitakin puuosia.

"Nyt saat tuntea kostoni voiman, sinä varas ja ruumiinryöstäjä!" huusi Filip. "Jos jäätte rakennukseen, kuolette liekkeihin, mutta jos poistutte sieltä, tapan teidät."

Filip oli tuskin saanut tämän sanotuksi, kun muudan yläkerran ikkuna, joka oli kauimpana ovesta, aukeni.

"Ahaa, nyt te tulette vihdoinkin pyytämään armoa", huusi hän, mutta vaikenä äkkiä, sillä tuon pienen saiturin asemesta näki hän edessään mitä miellyttävimmän seitsentoistavuotiaan tytön kuin ilmestyksen. Hänen letitetty musta tukkansa oli kierretty sievästi pään ympärille, hänen silmänsä olivat tummat ja lempeät, valkoinen otsa oli korkea, poskissa olivat pienet hymykuopat, nenä oli kauniisti muodostunut ja suora ja huulet punaiset ja täyteläiset. Viehättävämpiä kasvoja voi tuskin olla olemassakaan, sillä ne muistuttivat noista pyhimyksistä, joita kuuluisimmat maalarimme ovat joskus onnistuneet kuvaamaan. Vaikka liekit kohosivatkin ikkunaa kohti ja savu pimensi ilman, pakotti hänen rauhallinen olentonsa katselijaa ajattelemaan jotakin roviolla poltettavaa naismarttyyriä.

"Mitä haluattekaan, raivostunut nuorukainen?" kysyi hän tynesti. "Miksi tahdotte tappa kaikkia tämän talon asukkaat?"

Filip seiso hetkisen paikoillaan vastaamatta, mutta sitten hän käsitti äkkiä, millaisen rakastettavan olennon hän kostonhimossaan oli uhraamaisillaan. Hän unhotti kaiken muun, paitsi vaaran, joka uhkasi tyttöä, ja heitteli heti palavat halot tielle, jossa ne pian sammuihin, ja nakkeli oveen suuria multakokkareita sammuttaakseen liekit, jotka eivät olleetkaan vielä paljon vahingoittaneet paksuja tammilautoja. Nuori tyttö katseli hänen hommiaan vaitiollen.

"Nyt on vaara torjuttu, nuori neiti", sanoi Filip. "Jumala antakoon minulle anteeksi, että olin vähällä uhrata niin nuoren elämän. Aioin vain kostaa herra Pootsille."

"Mitä on herra Poots tehnyt teille, kun halusitte kostaa niin hirveästi?" kysyi nuori tyttö tynesti.

"Mitäkö hän on tehnyt? Hän on ryöstänyt kuolleen äitini anastamalla häneltä kallisarvoisen pyhäinjäännöksen."

"Onko hän ryöstänyt ruumiilta? Sellaista ei hän varmastikaan ole tehnyt. Teette hänelle vääryyttä, nuori herra."

"En ollenkaan, sillä tiedän olevani oikeassa. Suokaa minulle anteeksi, mutta haluan saada tuon kalleuteni takaisin tavalla millä hyvänsä. Ette tiedä ollenkaan, miten tärkeätä se on."

"Odottakaa hieman, nuori herra", vastasi tyttö, "tulen heti takaisin."

Filip seisoj paikollaan muutamia minuutteja ajatuksiinsa vaipuneena, sillä hän ei voinut ymmärtää, miten niin kaunis olento oli joutunut herra Pootsin taloon. Kuka hän mahtoi ollakaan? Hän heräsi unelmistaan, kun niiden esine nojautui ulos ikkunasta tuo ikävöity aarre kädessään.

"Tässä on kalleutenne", hän sanoi. "Olen pahoillani, että isäni on voinut tehdä itsensä syyppääksi tällaiseen, joka täydellisesti oikeuttaa vihanne. Tuossa sen nyt saatte", hän lopetti pudottaen kotelon Filipille, "ja nyt pitää teidän poistua."

"Isännekö?" toisti Filip muistamatta ottaa koteloa ylös. "Voiko hän olla isänne?"

Tyttö aikoi peräytyä vastaamatta, mutta Filip jatkoi:

"Odottakaa hetkinen, että saan pyytää teiltä anteeksi ajattelelmattomuuttani. Vannon tämän pyhän kalleuden nimessä", jatkoi hän ottaen kotelon maasta ja suudellen sitä, "etten olisi milloinkaan ryhtynytkään sellaiseen tekoon, jos vain olisin tiennyt talossa asuvan viattomiakin ihmisiä. Olen kuitenkin iloinen, ettei mitään vahinkoa ole tapahtunut. Mutta vaara ei ole kumminkaan vielä kokonaan ohi. Ovipielet hehkuvat vielä ja ellei niitä sammuteta, palaa koko talo. Isänne vuoksi ei teidän enää tarvitse olla peloissanne, nuori neiti. Vaikka hän olisi tehnyt minulle vääryyttä tuhat kertaa enemmän, en halua teidän vuoksenne vahingoittaa hiustakaan hänen päässään. Hän

tuntee minut kyllä ja tietää minun pysyvän sanassani. Sallikaa minun nyt ennen poistumistani hyvittää tekemäni vahinko."

"Ei, ei, älä luota häneen!" huusi herra Poots muutamasta ikkunasta.

"Luulen kumminkin, että voimme luottaa häneen", vastasi tytär, "ja me olemme hänen apunsa tarpeessa, sillä mitä voimmekaan me — heikko nuori tyttö ja vielä heikompi isä — tehdä tällaisessa tapauksessa? Aukaise ovi ja salli meidän tehdä kaikkemme rakennuksen suojelemiseksi. Hän aukaisee kyllä oven", sanoi hän kääntyen Filipiin päin, "ja kiitoksia, että haluatte auttaa meitä, herra, sillä luotan lupaukseenne."

"Minua ei ole vielä milloinkaan syytetty siitä, että olisin syönyt sanani", vastasi Filip. "Hänen pitää kumminkin avata ovi nopeasti, sillä tuli alkaa jo syttyä uudelleen."

Herra Poots aukaisi oven vapisevin sormin ja kiiruhti sitten nopeasti takaisin yläkertaan. Filipin oli pakko kantaa monta korvollista vettä, ennenkuin tuli oli saatu sammumaan, ja hänen ollessaan siinä toimessa ei kumpikaan näyttäytynyt, ei isä eikä tytär.

Kun kaikki oli jälleen kunnossa, lukitsi Filip oven ja katsoi ikkunaan, johon tuo kaunis tyttö nyt ilmestyi. Filip kumarsi syvään hänelle ja vakuutti vaaran nyt olevan kokonaan ohi.

"Paljon kiitoksia, herra", vastasi tyttö. "Käytöksenne oli kyllä alussa hieman ajattelematonta, mutta nyt olette osoittanut voivanne olla huolellinenkin."

"Tahdotteko sanoa isällemme, että vihani häntä kohtaan on haihtunut, ja ilmoittaa, että parin päivän kuluttua tulen maksamaan hänen saatavansa."

Ikkuna sulkeutui nyt, ja katsottuaan siihen hetkisen lähti Filip kotiinsa tietysti aivan eri mielellä kuin hän oli ollut tullessaan.

III.

Herra Pootsin kaunis tytär oli tehnyt syvän vaikutuksen Filipiin, jonka mieli oli jo ennestäänkin hyvin järkytetty. Tultuaan kotiinsa paneutui hän pitkäkseen vuoteelleen ja rupesi muistelemaan äskeistä tapahtumaa. Hän ajatteli tuon kauniin tytön kasvojen ilmettä, muisteli hänen silmiään ja hänen hopeanheleää ääntään. Mutta tytön kaunis kuva haihtui kumminkin pian hänen mielestään, kun hän ajatteli äitiään, joka oli ruumiina toisessa huoneessa, ja mietti salaisuutta, joka oli piilotettu tuohon alakerran huoneeseen.

Hautajaisten oli määrä tapahtua seuraavana päivänä, ja Filip päätti odottaa, kunnes tuo surullinen juhlallisuus olisi ohi. Sekä henkisten että ruumiillisten ponnistusten väsyttämänä vaipui hän uneen ja heräsi vasta sitten kuin pappi seuraavana aamuna huusi häntä. Kaikki oli ohi jo tunnin kuluttua, ihmiset hajautuivat ja Filip meni kotiinsa, lukitsi oven, ettei häntä häirittäisi, ja oli onnellinen saadessaan olla yksinään.

Hän meni siihen huoneeseen, jossa kaappi oli, ja pian hän sitten saikin sen takaseinän irti. Salalaatikko paljastui ja siinä oli suuri hieman ruostunut avain, jonka alla oli hänen äitinsä täyteen kirjoittama kellastunut paperi. Siinä oli:

"Kaksi yötä on nyt kulunut tuosta kauheasta tapahtumasta, joka pakotti minut sulkemaan tuon alakerran huoneen ja jonka vuoksi päätäni vieläkin huimaa pelosta. Vaikka en koko elämäni aikana

ilmaisikaan tapahtumaa, tarvitaan tätä avainta ainakin silloin kun huone kuolemani jälkeen avataan. Kun riensin sieltä pois, kiiruhdin lapseni luo, ja seuraavana aamuna menin alas, suljin oven ja toin avaimen huoneeseen. Se saa nyt olla lukossa kuolemaani asti. Ei minkäänlainen hätä eivätkä puutteet voi pakottaa minua enää avaamaan sitä, vaikka kaapin alla olevassa rauta-arkussa onkin tarpeeksi rahaa kaikkiin tarpeisiin. Nuo rahat saavat olla siellä lastani varten, joka, jos en voi ilmaista hänelle tätä hirveätä salaisuutta, saa siitä ymmärtää sen niin kauheaksi, että hänen on parasta olla se tietämättä. Kun lukitsin huoneen, olivat kaappien ja laatikkojen avaimet pöydällä tahi ompelukorissani. Pöydällä on muistaakseni muudan kirjekin ja se on suljettu sinetillä. Sitä ei saa avata kukaan muu kuin poikani, eikä hänkään, ellei hän tiedä salaisuutta. Muussa tapauksessa saa pappi polttaa sen, sillä siihen liittyy kirous. Ja vaikka poikani tietäisikin kaikki, pitää hänen ajatella ensin tarkasti, ennenkuin hän murtaa sinetin, sillä olisi paljon parempi ettei hän milloinkaan saisi tietää enempää."

"Saisi tietää enempää", toisti Filip tuijottaessaan paperiin.

"Haluan kumminkin saada selville koko asian, ja suo minulle senvuoksi anteeksi, rakas äiti, etten rupea tuhlaamaan aikaa turhiin mietiskelyihin."

Hän suuteli äitinsä nimikirjoitusta, kääri paperin kokoon ja pisti sen taskuunsa. Sitten hän otti avaimen ja laskeutui portaita alakertaan.

Oli päivällisaika, aurinko paistoi ja kaikkialla luonnossa vallitsi ilo ja riemu. Valehtelisimme, jos sanoisimme, ettei Filip pelännyt pistäessään avainta reikään ja vääntäessään ovea auki. Hänen sydämensä sykki kovasti eikä hän heti